

De lezer en de kijker hebben altijd gelijk

Max Pam

MAX PAM

Wie regelmatig naar Mart Smeets luistert, zal denken dat in Nederland honderden levende legendes rondlopen. In feite hebben wij er maar één: Ton Sijbrands. Tweemaal wereldkampioen dammen, viermaal Europees kampioen, talloze malen Nederlands kampioen en ook nog een benegenigd blindspeler.

Maar wat is dammen? Een sport die heel wat internationaler is dan het eindeloos rondjes schaatsen, waarmee de Nederlandse media worden gevuld. Hetzelfde geldt trouwens nog meer voor het eerbiedwaardige bridgespel.

Vorige week stond de laatste rubriek van Ton Sijbrands in deze krant. Uit onderzoek was gebleken dat er te weinig lezers voor zijn. De *damniche* is te klein. Lezersonderzoeken moet je vergelijken met onderzoek naar kijkcijfers.

Er zijn tijden geweest dat de makers bij de publieke omroep daar hun neus over ophaalden. Hoe minder kijkers, hoe hoogstaander het programma. Maar tegenwoordig regeren de kijkcijfers ook bij de publieke

omroep. Dat is wat betreft de kwaliteit van de programma's misschien betreurenswaardig, maar er zit ook voordeel aan: als je echt wilt weten wat in de wereld gebeurt, hoef je nauwelijks naar de Nederlandse televisie te kijken.

Wat de kijker en de lezer willen, wordt steeds belangrijker. Trouw-journalist Wim Boevink vertelde eens dat sommige van zijn stukken door zijn krant van de site waren gehaald, omdat zij te weinig kliks genereerden. Ik vroeg hem welke onderwerpen wel goed scoren. Boevink antwoordde: 'islam, Wilders en kontneuken'.

Dat was toen. Vervang Wilders door Thierry Baudet en ik denk dat Boevink er nog steeds niet veel naast zit. Helemaal mooi is die elementen te combineren. Een stuk over een imam die Thierry Baudet in zijn kont neukt (of vice versa) zal ook bij de Volkskrant moeiteloos de eerste plaats halen in de categorie 'Meest gelezen'.

Zelf bekijk ik altijd die lijst. Het kost moeite om je er als columnist niet door te laten beïnvloeden. Telkens als ik niet verder komt dan 84ste plaats denk ik: 'Volgende week zal ik ze een poepie laten ruiken met een stukje waarin ik uitleg dat advocaat Bénédicte Ficq het proces tegen de tabaksindustrie kansloos heeft verloren, omdat zij het dossier had verwisseld met dat van Badr Hari. Een ongelooflijke vergissing, terwijl haar kantoorgenoot Nico Meijering nog die hele procesdag had geprobeerd met yoga-oefeningen de uitspraak te beïnvloeden!'

Als zo'n stukje niet scoort, weet ik het ook niet meer.

De lezer bepaalt, maar dat brengt wel risico's met zich mee. In een warm pleidooi voor de herinvoering van de hbs schreven historicus Roelof Bouwman en journalist Henk Steenhuis in deze krant dat

scholieren geen Frans meer leren en daarom 'bekende schrijvers als Albert Sartre en Jean-Paul Camus niet meer lezen'. Een grapje dat - naar ik meen - ook al eens door Karel van het Reve is gemaakt. Maar Twitter ontplofte. Helemaal fout! Het is Jean-Paul Sartre en Albert Camus! Geschrokken paste de internetredactie de namen aan onder het kopje: 'Verbetering'. Daar had natuurlijk 'Verslechtering' moeten staan.

Drie jaar geleden schreef ik dat sarcasme en ironie op de sociale media gewoon niet meer worden herkend. Expres het omgekeerde zeggen van wat je bedoelt of met opzet een fout maken, dat werkt niet meer. Als er geen dikke vette knipoog bij staat, gaan bij gebruikers van de sociale media geen alarmbellen meer rinkelen. Dat is slecht nieuws voor het met ironie overgoten proza van de Van het Reves (Gerard en Karel) constateerde ik toen. Zelden heb ik het bewijs voor deze stelling zo mooi door mijn eigen krant geleverd gezien.

Dat brengt mij bij een verbetering die ikzelf moet aanbrengen. Vorige week meldde ik dat Gerard Reve de mond van de CPN-leider Paul de Groot had omschreven als 'een varkensvagiijn'. Verschillende lezers wezen mij erop dat Gerard Reve het in zijn brievenboek *Nader tot U* heeft over een 'rundervagiijn van een mond'. Varkensvagiijn allitereert en is misschien vileiner, maar beslist onjuist. *Mea Culpa*.

En dan kreeg ik nog een mail van Peter Hofman, Hij wijst mij erop dat de nazisympathieën van Lucebert - op de Heil Hitlerbrieven na - al uitvoerig zijn beschreven in zijn boek *Lichtschikkend en zingend*. De jonge Lucebert uit 2004. Bovendien had ik beter moeten weten, want ik heb dat boek destijds (gunstig) besproken. Ik zocht het op en Hofman heeft gelijk. Wim Hazeu, die onlangs een

biografie schreef over de hele
Lucebert, had best wat guller
kunnen zijn met verwijzingen naar
Hofman.

Hoe konden ik en anderen dat boek
van Hofman vergeten? Misschien
gaan tegenwoordig de
veranderingen zo snel dat je
tegelijktijd ook veel moet
vergeten. Wij leven kennelijk in een
alzheimer-maatschappij. Gerard
Reve zei het al: 'Niemand weet
toch meer wie Tweede van der
Helst was?'